

De verbindende werkomgeving

Het Nieuwe Werken is voor architect Willem Heyligers alweer een gepasseerd station, liever spreekt hij over 'het werken van nu'. "Het open kantoor met flexplekken, zoals dat twintig jaar geleden op het hoofdkantoor van Interpolis in Tilburg werd geïntroduceerd, kwam voort uit het feit dat veel verzekeraars-agenten de hele dag op pad waren; een groot aantal bureaus was onbezet. Het had allereerst te maken met efficiënter ruimtegebruik." Digitalisering heeft die ontwikkeling verder geholpen.

Heyligers ziet dat thuiswerken inmiddels minder populair is. "Het kantoor is toch de plek waar je mensen ontmoet, inspiratie opdoet, waar het DNA van het bedrijf zit. 'Het werken van nu' gaat minder om vierkante meters winnen, en meer om het creëren van een kantooromgeving die past bij vandaag. Jong talent hecht niet aan de status van een eigen kamer met secretaresse. In deze wereld draait het om *connected* zijn: verbindingen aangaan. Dat gaat verder

In het 'werken van nu', zoals architect Willem Heyligers de kantooromgeving van de 21^e eeuw noemt, draait het niet alleen om efficiënt ruimtegebruik, maar vooral om het stimuleren van ontmoeting en kennisuitwisseling. Wat zijn de valkuilen bij het ontwerpen van zo'n open werkvloer, en wat de succesfactoren?
— tekst Kirsten Hannema

dan een vrije opstelling met instelbare bureaus en verrijdbare ladeblokken. Het welslagen van deze manier van werken valt of staat met de faciliteiten eromheen: de publieke ruimte."

Werkplezier en ontmoeting

Heyligers leidt rond door het kantoor van Nuon in gebouw Nieuw Amsterdam (in de jaren tachtig ontworpen en nu gerenoveerd door de Architecten

Cie) waarvoor hij het interieurontwerp maakte. De publieke entreehal, ontworpen als een verlengstuk van het Hoekenrodeplein, met een plantenwand, een grote leestafel, een mineraalwaterbar en een receptie waar hostesses in hippe jurken bezoek ontvangen, lijkt niet op een typisch kantoor. Afgaand op het hoge plafond, de vide en de uitnodigende trappartij naar de koffiebar op de verdieping, zou het ook een bibliotheek of de lobby van een stijlvol hotel kunnen zijn.

In een oorfauteuil, met zijn laptop op schoot, zit een jonge man in pak te tikken. In de espressobar tel je zo tien tafeltjes met mensen in bespreking, in een van de coupézitjes geeft een vrouw een PowerPoint-presentatie. De sfeer is energiek, dynamisch; mensen lopen heen en weer over de trap, groeten elkaar of maken een praatje.

"Je moet vanaf het moment dat je binnenkomt het gevoel hebben dat er iets gebeurt", zegt Heyligers. "Werkplezier, ontmoeting – dat is wat we met →



Om maat te geven aan het grote gebouw heeft Heyligers verschillende thema's geïntroduceerd verwijzend naar de energiebronnen die Nuon gebruikt, hier is dat gas.



het ontwerp wilden bewerkstelligen.” Maar Nuon hoopt ook dat een open werkomgeving stimuleert tot meer kennisuitwisseling en samenwerking, wat uiteindelijk moet resulteren in betere bedrijfsresultaten.

Gevoel van vrijheid

De overgang van een traditioneel cel- lenkantoor naar een open werkvloer gaat nogal eens gepaard met verzet. Zo niet bij Nuon, waar zelfs de directeur zijn vaste bureau opgaf; hij zit nu bij voor- keur in het café, waar alle routes door het gebouw samenkomen, en hij makke- lijk medewerkers aan kan spreken. “Het is de kunst om mensen een gevoel van vrijheid te geven”, zegt Heyligers. “Met het werken van nu heb je niet langer een kamer van tien vierkante meter tot je be- schikking, maar een heel gebouw.”

Tegelijk benadrukt hij het belang van de menselijke maat. “Dit project omvat 27.000 m²; zo’n gigantisch ge- bouw moet je behapbaar maken. Je hebt herkenningspunten nodig, anders voelen mensen zich verloren.” Om die reden zijn de verdiepingen, en ook het



grote bedrijfsrestaurant, onderverdeeld in ‘buurtjes’ met een eigen identiteit, aansluitend bij de zes energiebronnen die Nuon gebruikt bij het opwekken van elektriciteit: zon, wind, water, biomassa, kolen, en gas.

Bij ‘water’ werkte de architect met

**Het draait om
connected zijn:
verbindingen
aangaan**



“Je hebt niet langer een kamer tot je beschikking, maar een heel gebouw”

gezamenlijke functies – koffieautomaat, pantry, kopieerapparaat. De bars en zithoeken worden voor lunchpauzes en overleg gebruikt, maar dankzij het geïntegreerde beeldscherm en de aansluitingen voor internet en elektriciteit, kun je er ook makkelijk een presentatie geven voor een paar collega's.

Diversiteit aan werkplekken

Op de werkvloer zelf valt vooral de enorme variatie aan plekken op. Er zijn glazen concentratieruimtes, belcellen, 'werkbanken', bars waar je actief op een kruk zit, fauteuils om in onderuit te zakken, schommelstoelen voor brainstormsessies, vergaderruimtes als zitkamers en meer formele conferentieruimtes en – uiteraard – ook 'gewone' bureaus. In totaal heeft Heyligers veertig ver- →

Linkerpagina
In het interieur zijn in totaal veertig verschillende stoelen gebruikt.
Midden boven en midden onder
In de lunchruimtes kan buiten lunchtijd ook

gewerkt en overlegd worden.
Rechtsboven
Op de werkvloer worden medewerkers uitgedaagd in verschillende houdingen te werken.

blauwe accenten, voor 'gas' ontwierp hij spectaculaire bolvormige lampen en zitjes, bij 'wind' zie je graphics van een landschap met windmolens.

Ook in deze buurtjes staat ontmoeting centraal. De werkplekken zijn gegroepeerd rond een 'dorpssomp' met de

“We weten dat het niet goed is om almaar in dezelfde houding te zitten”

schillende stoelen gebruikt.

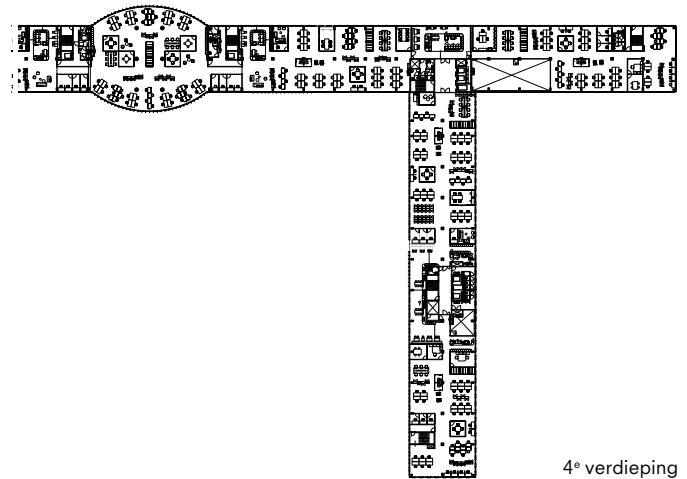
De variatie in type en vorm bewerkstelligt niet alleen keuzevrijheid en een afwisselend beeld, maar draagt volgens de architect ook bij aan de gezondheid. “We weten dat het niet goed is om almaar in dezelfde houding te zitten. Het is inmiddels bekend dat staand werken sowieso beter is. Om die reden is dertig procent van de (arbo)werkplekken als zodanig uitgevoerd. Maar je ziet wel dat men er nog aan moet wennen.”

Rust

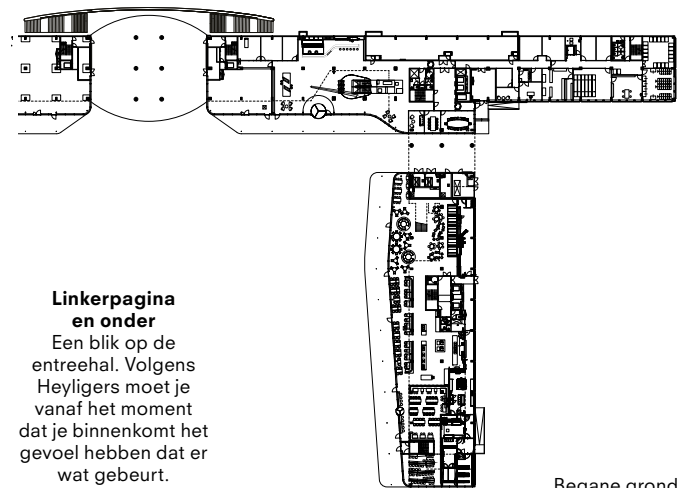
Wat is het belangrijkste als je ontwerpt voor ‘het werken van nu’? Heyligers: “Dat is paradoxaal genoeg ook het meest verwaarloosde onderdeel van de interieurarchitectuur: akoestiek. Ik beschouw het als dé succesfactor.” Hij attendeert op de serene rust tussen de bureaus, waar toch zo’n zestig mensen zitten te werken. En ook in het drukke restaurant hoeft je geen moeite te doen om elkaar te kunnen verstaan. Hoe hij dat voor elkaar heeft gekregen? “Dat is eigenlijk heel simpel: zorg voor voldoende absorptiemateriaal, bij voorkeur op spreekhoogte.” Hij wijst op de geperforeerde plafondplaten in het restaurant, waarachter isolatiemateriaal verstopt zit. In de coupézitjes is het schuim weggewerkt achter de houten betimmering met ingefreesde sleuven. De afgesloten bel- en vergaderruimtes zijn voorzien van akoestische platen. “Doordat het geluid niet weerkaatst, zullen mensen zachter spreken, wat weer scheelt in het geluid naar buiten toe”, verduidelijkt Heyligers.

Met zijn moderne kantoor, voorzien van Breaam-NL Very Good-certificaat, loopt Nuon momenteel voorop. Maar net zoals het Nieuwe Werken, is het wer-





4e verdieping



Begane grond

Linkerpagina en onder

Een blik op de entreehal. Volgens Heyligers moet je vanaf het moment dat je binnenkomt het gevoel hebben dat er wat gebeurt.

Midden

Een overlegruimte met akoestisch plafond, akoestische vloer en akoestische houten wand.

Het belangrijkste is het meest verwaarloosde in de interieur- architectuur: akoestiek

ken van nu een relatief begrip – daar is ook Heyligers zich van bewust. Daarom speelt zijn ontwerp in op mogelijke veranderingen in de organisatie. “Het kantoor kan ‘mee ademen’. Er kan makkelijk geschoven worden binnen de plattegrond, krimp en groei binnen het bedrijf kunnen worden opgevangen zonder te verbouwen. Interieur is geen mode-product; wij kijken vanuit de functie en vorm naar het gebouw, we zoeken naar een tijdloze uitstraling. Dit ontwerp is niet alleen voor nu; het moet minstens twintig jaar meegaan.” —